

TIEN JAAR WMO, JEUGD- EN PARTICIPATIEWET IN DE GEMEENTE

Tien jaar geleden werd de uitvoering van de WMO, de Jeugd- en de Participatiewet overgeheveld naar de gemeenten. 'De grootste verbouwing van de verzorgingsstaat sinds het ontstaan ervan'. Vier ambities lagen ten grondslag aan deze grootscheepse verhuizing: integraal werken, nabijer zijn, meer ruimte voor zowel professionals als voor burgers. Wat is er van deze ambities terecht gekomen? Hebben burgers die dat nodig hebben een betere ondersteuning gekregen? En zijn er ook nieuwe, onvoorziene ontwikkelingen in gang gezet? De Eerstelijns vroeg het aan Piet-Hein Peeters, een van de schrijvers van het boek 'Als we dat hadden geweten – Naar een beter lokaal sociaal domein'.

In interviews met negentien sleutelfiguren in het sociaal domein schetsen hij en Marcel Ham een inspirerend beeld van een belangrijk maatschappelijk veld in beweging. "Om de problematiek van mensen goed te begrijpen en aan te pakken, moeten we breed en integraal kijken, was het idee, én inwoners van zo dichtbij mogelijk bijstaan. Dat zijn belangrijke idealen van de decentralisaties. De gemeente is dan de logische partner. Dit boek geeft meer inzicht: het laat zien waar en waarom het ingewikkeld is en hoe het beter kan."

Integraal werken uit het oog verdwenen

"Het idee was dat de drie wetten gezamenlijk bij de gemeente kwamen, wat ruimte zou bieden om onderdelen uit die wetten te combineren voor mensen die ondersteuning nodig hebben. Denk bijvoorbeeld aan een gezin waarin een moeder beroep doet op de Wet maatschappelijke ondersteuning en een kind op de Jeugdwet.

Vaak speelt er multi problematiek, of iemand heeft zelf zowel maatschappelijke ondersteuning als iets vanuit de Participatiewet nodig. Maar het lijkt soms alsof het idee van integraal werken helemaal uit het oog is verdwenen."

Een van de geïnterviewden in het boek is Thijs van Mierlo, directeur van LSA bewoners. Een verbeterpunt dat in zijn interview naar voren komt, is de erkenning voor het belang van de inzet van burgers en wat zij zelf kunnen doen bij het oplossen van problemen rondom dagelijkse ondersteuning, maar ook op het gebied van welzijn in het algemeen. Hij benoemt dat je daar langzamerhand steeds meer vooruitgang ziet. Piet-Hein: "Het boek gaat over een proces van tien jaar. En het laat zien dat er een nog langere adem nodig is. In de interviews lees je veel kritiek, maar niemand zegt: wat een stom idee, die decentralisaties hadden we nooit moeten doen."

Lokale autonomie gemeenten mag minder heilig zijn

Wat is Piet-Hein het meest opgevallen? “Het meest prangende punt is dat gemeenten slecht van elkaar lijken te leren. Vaak hoor je: ‘Weet die gemeente echt niet dat dit bij een andere gemeente al lang goed geregeld is?’ Het boek laat zien dat de lokale autonomie van gemeenten toch wat minder heilig mag zijn. Nu wordt vaak het wiel opnieuw uitgevonden.”

Meer tijd nodig

De decentralisaties hebben tijd nodig. “Maar dat is lastig. Er zit ongeduld in, want het gaat vaak om kwetsbare mensen die morgen al beter geholpen willen worden. Bij een snelweg kun je zeggen: ‘het duurt een jaar langer’, en dat is lastig, maar niet meer dan dat. Het gaat hier om mensen in nood, die veel stress ervaren. Dan na 10 jaar zeggen dat er nog meer tijd nodig is, is een nogal pijnlijke boodschap.”

Samenkomen van sociaal en medisch

Hoe kijkt hij aan tegen de rol van de eerstelijnszorg in dit proces? “Het sociaal domein wordt in toenemende mate onderdeel van een nieuwe ‘eerste lijn’, waarin sociaal werkers, maatschappelijk werkers, huisartsen en wijkverpleegkundigen samenwerken. Het sociale en medische komen daar samen. Als je als professional in de klassieke eerste lijn dit boek leest, begrijp je beter in welk werkveld deze professionals opereren.”

De geïnterviewden in het boek zijn: Erik Dannenberg, Jos van der Lans, Pieter Hilhorst, Albert-Jan Kruiter, Houriya Harrane, Sjef van der Klein, Jenny Zwijnenburg, Silke van Arum, Renske Imkamp, Thijs van Mierlo, Niels Uenk, Patricia van Echtelt, Hannah Hollestelle, Sandra Loerakker, Sonja Visser, Irene Niessen, Sharon Stellaard, Jan-Kees Helderman, Leonard Geluk.

[Hier vind je meer info over het boek.](#)